

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 103/18

Λουξεμβούργο, 10 Ιουλίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-25/17
Tietosuojavaltutettu κατά Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta

Θρησκευτική κοινότητα, όπως η κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά είναι, από κοινού με τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα, υπεύθυνη της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία συλλέγονται στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα

Κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής πρέπει να τηρούνται οι κανόνες του ενωσιακού δικαίου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2013 η Tietosuoja-lautakunta (Φινλανδική Επιτροπή Προστασίας Δεδομένων) απαγόρευσε στη Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyskunta (θρησκευτική κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά στη Φινλανδία) να συλλέγει και να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της ασκούμενης από τα μέλη της δραστηριότητας του κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα χωρίς να τηρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την επεξεργασία των δεδομένων αυτών.

Τα μέλη της κοινότητας αυτής, στο πλαίσιο της δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, κρατούν σημειώσεις για τις επισκέψεις που πραγματοποιούν σε πρόσωπα άγνωστα στους ίδιους και στην εν λόγω κοινότητα. Στα συλλεγόμενα δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνονται το όνομα και η διεύθυνση των προσώπων τα οποία προσεγγίζονται, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις και την οικογενειακή τους κατάσταση. Τα δεδομένα συλλέγονται εν είδει υπομνηστικού σημειώματος και με σκοπό να είναι δυνατή η εύρεσή τους για μελλοντική ενδεχόμενη επίσκεψη, χωρίς τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα να έχουν συναινέσει ούτε να έχουν ενημερωθεί σχετικά. Η κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά και οι τοπικές δομές που εξαρτώνται από αυτή οργανώνουν και συντονίζουν την ασκούμενη από τα μέλη τους δραστηριότητα κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, καταρτίζοντας, μεταξύ άλλων, χάρτες βάσει των οποίων κατανέμονται οι περιοχές στα μέλη που μετέχουν στη δραστηριότητα κηρύγματος και καταγράφοντας τα μέλη αυτά και τον αριθμό των εντύπων της κοινότητας τα οποία μοίρασαν. Οι τοπικές δομές της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά διαχειρίζονται, επίσης, κατάλογο των προσώπων που έχουν ζητήσει να μη δέχονται πλέον επισκέψεις κηρύγματος από μέλη της κοινότητας· τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο αυτό χρησιμοποιούνται από τα μέλη της κοινότητας.

Με την αίτηση προδικαστικής απόφασης το Korkein hallinto-oikeus (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Φινλανδία) ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η κοινότητα υπόκειται στους κανόνες του ενωσιακού δικαίου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα¹, λόγω του ότι τα μέλη της, κατά την άσκηση της δραστηριότητας του κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα, ενδέχεται να κρατήσουν σημειώσεις με το περιεχόμενο της συζήτησής τους και, ειδικότερα, σχετικές με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των προσώπων τα οποία επισκέφθηκαν.

Με τη σημερινή του απόφαση το Δικαστήριο κρίνει, καταρχάς, ότι **η δραστηριότητα κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα την οποία ασκούν τα μέλη της κοινότητας των μαρτύρων του Ιεχωβά**

¹ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31), ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα του άρθρου 10, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

δεν εμπίπτει στις εξαιρέσεις που προβλέπει το ενωσιακό δίκαιο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, η δραστηριότητα αυτή δεν αποτελεί δραστηριότητα αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή, στην οποία δεν εφαρμόζεται η εν λόγω νομοθεσία. Το γεγονός ότι η δραστηριότητα κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα προστατεύεται από το θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία συνείδησης και θρησκείας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, δεν έχει ως αποτέλεσμα να αποκτά η δραστηριότητα αυτή χαρακτήρα αποκλειστικά προσωπικό ή οικιακό, καθώς εξέρχεται από την ιδιωτική σφαίρα του μέλους θρησκευτικής κοινότητας το οποίο προβαίνει στη δραστηριότητα κηρύγματος.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, εντούτοις, οι κανόνες του ενωσιακού δικαίου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στη διά χειρός επεξεργασία δεδομένων μόνο εφόσον τα δεδομένα αυτά περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι μη αυτοματοποιημένη, τίθεται το ζήτημα αν τα δεδομένα που τυγχάνουν της επεξεργασίας αυτής περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε τέτοιο αρχείο. Επ' αυτού, το Δικαστήριο κρίνει ότι **στην έννοια του «αρχείου» εμπίπτει κάθε σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα** και στα οποία περιλαμβάνονται ονόματα και διευθύνσεις καθώς και άλλες πληροφορίες σχετικά με τα πρόσωπα που προσεγγίζονται, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι διαρθρωμένα βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που καθιστούν δυνατή στην πράξη την ευχερή εύρεση των δεδομένων για μελλοντική χρήση. Για να εμπίπτει στην έννοια αυτή ένα τέτοιο σύνολο δεδομένων, δεν απαιτείται να περιλαμβάνει δελτία, ειδικούς καταλόγους ή άλλα συστήματα αναζήτησης πληροφοριών.

Συνεπώς, κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα πρέπει να τηρούνται οι κανόνες του ενωσιακού δικαίου προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Όσον αφορά το ζήτημα ποιος μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια του «υπευθύνου της επεξεργασίας» μπορεί να αφορά περισσότερους φορείς που μετέχουν στην επεξεργασία αυτή, καθένας από τους οποίους πρέπει να υπόκειται στις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων. Οι φορείς αυτοί ενδέχεται να εμπλέκονται σε διαφορετικά στάδια της επεξεργασίας και σε διαφορετικό βαθμό, με αποτέλεσμα το επίπεδο ευθύνης καθενός εξ αυτών να πρέπει να εκτιμάται αφού ληφθούν υπόψη όλες οι κρίσιμες περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης ότι καμία διάταξη του δικαίου της Ένωσης δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι ο καθορισμός των στόχων και του τρόπου της επεξεργασίας πρέπει να γίνεται με γραπτές κατευθυντήριες γραμμές ή εντολές εκ μέρους του υπευθύνου της επεξεργασίας. Αντιθέτως, φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο επηρεάζει, για τους δικούς του σκοπούς, την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και μετέχει κατ' αυτόν τον τρόπο στον καθορισμό των στόχων και του τρόπου της επεξεργασίας μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο της επεξεργασίας.

Εξάλλου, η από κοινού ευθύνη διαφόρων φορέων δεν απαιτεί να έχουν όλοι οι φορείς πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Εν προκειμένω, συνάγεται ότι η κοινότητα των μαρτύρων του Ιεχωβά, οργανώνοντας, συντονίζοντας και ενθαρρύνοντας τη δραστηριότητα κηρύγματος των μελών της, μετέχει από κοινού με τα μέλη αυτά στον καθορισμό των στόχων και του τρόπου επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που προσεγγίζονται, πράγμα που απέκειται ωστόσο στο φινλανδικό δικαστήριο να κρίνει, βάσει του συνόλου των περιστάσεων της υπόθεσης. Η ανάλυση αυτή δεν αναιρείται από την αρχή της οργανωτικής αυτονομίας των θρησκευτικών κοινοτήτων, την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 17 ΣΛΕΕ.

Το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **το ενωσιακό δίκαιο προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπει να θεωρηθεί μια θρησκευτική κοινότητα, από κοινού με τα μέλη της που μετέχουν στο κήρυγμα, υπεύθυνη της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται από τα μέλη αυτά στο πλαίσιο δραστηριότητας κηρύγματος από πόρτα σε πόρτα** που οργανώνεται, συντονίζεται και ενθαρρύνεται από την

κοινότητα αυτή, χωρίς να απαιτείται η εν λόγω κοινότητα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα ούτε να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι έχει δώσει στα μέλη της γραπτές κατευθυντήριες γραμμές ή εντολές σχετικά με την επεξεργασία αυτή.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106